

Ayasofya'nın hazineleri ilk kez sergilenecek

aa

27/05/2010

Ayasofya Padişah Türbeleri restorasyonu sırasında gün yüzüne çıkan sanduka kılıfları, kabe-i şerif iç örtüsü, kisve-i şerif, ravza-i mutahhara örtüleri, yüzyıllarca Ayasofya'nın minberinde asılı duran ve müzenin deposunda bulunan fethin sembolü tarihi sancak, ilk kez İstanbul'un fethinin 557. yıl dönümünün kutlanacağı 29 Mayıs'ta sanatseverlerle buluşacak.

Ayasofya Müze Başkanı Haluk Dursun, AA muhabirine yaptığı açıklamada, İstanbul İl Özel İdaresinin katkılarıyla restore edilen Ayasofya Padişah Türbeleri'nin geçen yılın sonunda ziyarete açıldığını anımsattı.

Türbelerin bakım ve onarımı sırasında müze envanterine kayıtlı objeleri gözden geçirdiklerini belirten Dursun, bu eserleri de özel bir günde sergilemeye karar verdiklerini kaydetti.

İstanbul'un gözden saklı ve kıymetli, kültür tarihi bakımından önemli objelerinin ilk defa ortaya çıkarılacağı "Ayasofya'nın Hazinesi, Ayasofya'nın Haziresi" adlı serginin 29 Mayıs'ta açılacağını belirten Dursun, "29 Mayıs özel bir gündü. Ayasofya, Fatih Sultan Mehmet'in hatırasına olan bir yer. Bunun için bir seri etkinlik düşündük ve türbelerde bulunan, bugüne kadar sergilenmeyen sanat tarihi eserlerini sergilemeye karar verdik" diye konuştu.

Eserlerin geçici bir süre sergileneceğini bildiren Dursun, "Fatih'in hatırasına, Osmanlı türbelerinin hatırasına türbeler bölümünde olacak sergi, birkaç gün sürecek. Şunu söyleyebilirim ki en fazla bir hafta sürecek" diye konuştu.

Herkesin, Ayasofya'yı Bizans dönemine ait Doğu-Roma Kilise Müzesi olarak değerlendirdiğini ifade eden Dursun, "Bu büyük yanlış ve eksik. Türbelerin açılmasıyla fetih sonrası Ayasofya'nın İslam Osmanlı dönemine ait önemli bir müze olduğunu ve bu tür eserler bulunduğunu daha bir açıklıkla görmüş oluyoruz" dedi.

Dursun, İstanbul'un fethinin 557. yıl dönümü dolayısıyla Ayasofya Müzesi bahçesine 557 gül dikimi yapıldığını belirterek, serginin açılış töreni sırasında da Fatih Belediyesi tarafından yaptırılan özel helva ikramı yapılacağını anlattı.

-SANDUKANIN YÜZLERCE YILLIK GİZLİ ÖRTÜLERİ-

Türbelerde bulunan tarihi eserler hakkında bilgi veren Dursun, türbe sandukalarının üzerine zapedilen "puşide" denilen örtüler bulunduğunu, örtüleri, sandukanın durumunu görmek için açtıklarında altında birtakım başka örtüler olduğunu gördüklerini anlattı.

Dursun "Sanduka tahtası ile üzerindeki puşidenin arasında serilen başka örtüler olduğunu gördük. Hemen bakıma alınan örtülerin tarihi, kültürel, sanat, müzecilik açısından çok kıymetli objeler olduğu tespit edildi. Örtüler, ince ve zahmetli bir bakımdan geçti" diye konuştu.

-KAZILAR, DİNİ ÖRTÜLERİN ESKİYİNCE GÖMÜLDÜĞÜNÜ DE ORTAYA ÇIKARDI-

Sergide, sanduka kılıfları, eski bir Türk geleneği olan ve sandukanın üzerine konulan şehzade kaftanları, entarilerin yer alacağını belirten Dursun, şöyle konuştu:

"Gelenek olarak suru alayıyla İstanbul'da dokunarak Kabe ve Hz. Muhammed'in mezarına konulmak üzere Mekke ve Medine'ye gönderilen dini örtüler, Kabe iç ve dış örtüsü, Kiseve-i Şerif, Ravza-i Mutahhara örtüleri her sene yenileniyor. Örtüler, yenilendikten sonra atılmıyor ve İstanbul'a, saraya getiriliyor. Saray da öncelik sırasına göre, örtüleri padişah türbelerinde türbe puşidesi olarak değerlendiriyor. Bunlar türbelerdeki sandukaların üzerine konuluyor. Uzun süre burada kalıyor ve yıprandıktan sonra da atılmıyor. Bunlar türbenin yanındaki bahçelere gömülüyor; çöp olmasın, ayak altında durmasın diye... Ayasofya'da yapılan kazılar sonrasında bu türbelerden çıkan lime lime olmuş, görsel bir değeri kalmayan artıkları da bulduk. Böylece bir tespiti yaptık. Bu da kültür tarihi açısından önemli bir bilgi oldu. Suru alayından İstanbul'dan gelen örtülerin sonunun ne olduğu bilinmiyordu."

-MERAK KONUSU SANCAK DA GÖRÜCÜYE ÇIKACAK-

Müze Başkanı Dursun, sergide, uzun zamandan beri Ayasofya'nın minberinde asılı bulunan, fethin sembolü ve Fatih döneminden beri gelenek olan sancak konusunun merak edildiğini belirtti.

Sancağı, Ayasofya'nın depolarında bulduklarını bildiren Dursun, uzun yıllar geçtiği için asılabilecek durumda olmayan sancağın diğer eserler gibi cemekehan içerisinde sergileneceğini söyledi.

Dursun, sergide, Kabe-i şerif iç örtüsü, Kiseve-i şerif, Ravza-i mutahhara örtüleri, 16. yüzyıla ait el yazması Kuran-ı Kerim, şamdanlar, rahleler, sanduka kılıfları, şehzade kaftanları, hanım sultan entarisi ve Osmanlı türbe puşide örneklerinin yer alacağını bildirdi.

-TÜRBE GİRİŞİ BEDAVA-

Müze Başkanı Dursun, türbelerin açılma hikayesini de şöyle anlattı:

"Türbelerin zaman aman açılması düşünülmüş ve birer, ikişer açılmış. Osmanlı'dan sonra tamamı birden ilk kez açıldı. Bunun bir kaç sebebi vardı. Bunların birisi, restorasyon altyapısının hazır olmayışı. İstanbul İl Özel İdaresi, büyük fon ayırdı ve türbelerin restorasyonu bitirildi. İkinci sebebi, bunların korunması meselesiydi. Ayasofya'nın eski Müzeler Yönetmeliğine uygun olarak elinde bulunan güvenlik elemanı sayısı bunları korumaya yeterli değildi. Yeni yapılanma sonrasında güvenlik elemanlarının dışarıdan hizmet alımı şeklinde alımıyla sayı artırıldı. Artık müzeyi ve türbeleri çok sayıda güvenlik elemanı koruyoruz. Kamera ve güvenlik sistemi getirildi. Biz orada hem binayı ortaya çıkardık hem de korumasını yaptık. Ben de bundan bir kültür tarihçisi olarak çok büyük mutluluk duyuyorum."

Ayasofya Müzesi'nin girişinin 20 lira, türbelerin girişinin ise ücretsiz olduğunu belirten Dursun, "Türbeler bölümüne girişi bedava yaptık. Ben buraya 'ölüm kültürü müzesi' diyorum. Burası bir Fatih okunarak geçilecek yer değil. Türbeler, Türk kültür ve sanat tarihi bakımından binasının tasarımından kapılarına, içindeki 16. yüzyıl çinilerine, hat güzelliklerine, türbe puşide örtülerine kadar İstanbul'a 2010 sürprizi oldu" diye konuştu.

-"İSTANBUL'UN ÖNEMLİ BİR HANEDAN MEZARLIĞI"-

Ayasofya Padişah Türbeleri bölümü hakkında da bilgi veren Dursun, şöyle devam etti:

"2. Selim, Kanuni Sultan Süleyman'dan sonra kendi külliyesi dışında İstanbul'a gömülen ilk padişah. Kanuni Sultan Süleyman, 2. Beyazıd, Fatih Sultan Mehmet hep kendi külliyesine gömülmüş. İlk defa Ayasofya'yı tercih eden ve ölmeden önce yerini ayırtan, minarelerini kendisi koyduğu için Ayasofya'yı kendi eseri sayan 2. Selim'dir. 2. Selim'in türbesini de Mimar Sinan yapmış. Burası, Mimar Sinan'ın İstanbul'da yaptığı en güzel türbelerden birisi. Sonra 2. Selim'in oğulları bu geleneği devam ettirmiş. 3. Murat, 3. Mehmet buraya gömülmüş. Sultan Ahmet kendi camisini yaptığı için karşıya gitmiş. Sultan Mustafa ve Sultan İbrahim de buraya gömülmüş. Toplam 5 padişahımız var.

Bir şehzadeler türbesi var. Bunların hepsinin yanında hanımları da gömülü. Önceki gelenekte padişah türbesi bağımsız olarak inşa edilmiştir. 2. Selim'in Atik Valide diye anılan hanımı Nurbanu Sultan yanında yatıyor. Sultan 3. Murat ve 3. Mehmet'in eşleri Safiye Sultan ve Handan Sultan, bunların kızları, Sokullu Mehmet Paşa'nın eşi de burada gömülmüş. Burası İstanbul'da önemli bir hanedan mezarlığı."